

ljajoče diskurze na temo naroda, nacionalnih interesov, identitete itn. Kljub temu da ne gre oporekati odločitvi za podrobnejšo obravnavo »klasikov« študij nacionalizma (npr. Ernest Gellner, Anthony D. Smith, Eric Hobsbawm, Benedict Anderson, pa tudi Walker Connor) – ki so »klasični« avtorji seveda v smislu teoretskega doprinosa in ne nujno glede na čas njihovega raziskovanja, pa je vendarle pogrešati nekoliko obširnejšo vključitev tudi novejših teoretskih razmislekov, ki v veliki meri uspešno nadgrajujejo klasična razhajanja med t.i. primordialisti, etnosimbolisti in modernisti. Poleg Özkırımlijevega »družbeno konstruktivitičnega« pristopa, ki ga avtor obravnava, bi bralke in bralce v slovenskem prostoru veljalo seznaniti tudi z razpravami avtoric, ki nacionalizem pomembno – in dolgo spregledano – povezujejo s tematiko spola in seksualnosti (po leg omenjene Nire Yuval-Davis torej tudi npr. Jyoti Puri), ali pa Jonathana Hearna, ki pokaže na osrednje mesto nacionalizma v modernih liberalnih demokracijah, ki ga potrebujejo za svoj obstoj, oziroma tudi z doprinosom sodobnih francoskih teoretikov, ki prav tako presprašujejo dominantne teorije. Vsekakor razprava o nacionalizmu še zdaleč ni končana.

LITERATURA

- Rizman, Rudi (ur.) (1991): *Študije o etnonacionalizmu*. Ljubljana: KRT.
 Kovačič, Gorazd (2005): Zagate z nacijo. V A. D. Smith, *Nacionalizem: Teorija, ideologija, zgodovina*, 213–233. Ljubljana: KRT.

Matija ROJEC, Marjan SVETLIČIČ
 Fakulteta za družbene vede,
 Univerza v Ljubljani

Milica Uvalić
**SERBIA'S TRANSITION –
 Towards a Better Future**
 Palgrave Macmillan, Basingstoke
 2010, str. 344, \$ 105.00
 (ISBN 978-0230211605)

Knjiga *TRANZICIJA SRBIJE – Proti boljši prihodnosti (SERBIA'S TRANSITION – Towards a Better Future)* je ena od najnovejših knjig založbe Palgrave Macmillan, ki je izšla v seriji *Študije ekonomske tranzicije (Studies in Economic Transition)*. Avtorica knjige je Milica Uvalić, profesorica na Univerzi v Perugii in ena največjih poznavalk dogajanj v Srbiji, tako s teoretično-analitskega kot praktičnega, ekonomsko-političnega vidika. Profesor Uvalićeva v knjigi kombinira teoretična znanja o procesih tranzicije nekdanjih socialističnih držav nasploh in Srbije še posebej, obenem pa ima kot nekdanja članica srbske vlade tudi zelo dober vpogled v dejansko kreiranje in implementiranje ekonomskih politik, ki so uveljavljale tranzicijske reforme.

Knjiga je prva zares kompleksna analiza procesov tranzicije v Srbiji v zadnjih nekaj več kot dvajsetih letih, to je od razpada SFR Jugoslavije do danes. Osnovni namen knjige je analizirati in razložiti, zakaj Srbija, ki je imela na začetku tranzicije, to je leta 1989, povsem spodobno izhodiščno pozicijo, tako zaostala v procesih tranzicije v tržno gospodarstvo in

večstrankarsko demokracijo. Začetek tranzicije so v Srbiji dejansko zaznamovali povsem obratni procesi kot v ostalih nekdanjih socialističnih državah. Ko so se v začetku devetdesetih let ostale nekdanje socialistične države odprle, se je Srbija pod Miloševićevim režimom in kasneje v okviru mednarodnih sankcij zaprla tako pred tujino kot pred reformami. Čeprav je knjiga v prvi vrsti analiza procesov ekonomske tranzicije, se ekonomski vidik vseskozi prepleta z analizo politične tranzicije. To je za analizo srbske tranzicije več kot nujno, saj ni dvoma, da so bili predvsem politični okvir, dogodki in problemi tisti, ki so pripeljali Srbijo v današnje stanje in ki so onemogočali oziroma ovirali procese ekonomske tranzicije. Še danes je Srbija najbrž dlje s procesi ekonomske kot s procesi politične tranzicije.

Knjigo skupaj z uvodom sestavlja devet poglavij, ki bolj ali manj kronološko razčlenjujejo dvajset let srbske tranzicije. Srbsko tranzicijo lahko v grobem razdelimo na dve razdobji; v prvo od razpada SFR Jugoslavije pa do strmoglavljenja Miloševićevega režima oktobra leta 2000 in v drugo razdobje, ki sega od takrat pa do danes. Poglavja 2 do 4 pokrivajo prvo, poglavja 5 do 9 pa drugo obdobje. V drugem poglavju profesor Uvaličeva analizira situacijo v Srbiji leta 1989, ko je bila še del SFR Jugoslavije, začetne pogoje za tranzicijo in položaj Srbije v nekdanji skupni državi, vključno z reformami zadnje jugoslovanske vlade Anteja Markovića. Tretje poglavje vsebuje analizo ključnih ekonomskih

dogajanja v ZR Jugoslaviji od njene nastanka leta 1992 pa do sklenitve Daytonskih sporazumov letu 1995; to je bilo obdobje vojn na območju nekdanje SFR Jugoslavije, mednarodnih sankcij proti Srbiji, recesije, hiperinflacije in programa stabilizacije. Četrto poglavje obsega razdobje po sprejemu Daytonskih sporazumov, ki so pripeljali do konca vojne v BiH in do ukinitve mednarodnih sankcij. V situaciji, ko se je na oblasti ohranila ista politična opcija, to ni pripeljalo do pospešitve reform in izboljšanja ekonomske situacije, saj je bil Miloševićev režim kakršnim koli ekonomskim reformam izrazito nenaklonjen. Vse skupaj je leta 1999 pripeljalo do NATO-ove intervencije, kar je ekonomsko situacijo še poslabšalo.

Peto poglavje začneja drugo obdobje tranzicije, to je obdobje po oktobru 2000, oziroma po padcu Miloševića, ko je na oblast prišla Demokratična Opozicija Srbije. Poudarek je na dejavnikih, ki so povzročili padec Miloševića, še bolj pa na ekonomskih in političnih reformah, ki jih je sprejela nova oblast. Šesto poglavje podaja podrobno analizo uresničevanje tranzicijskih reform, tako procesov liberalizacije in makroekonomske stabilizacije kot tudi ključnih strukturnih in institucionalnih reform, ki jih je sprejela nova vlada. Sedmo poglavje obravnava verjetno osrednjo tranzicijsko reformo, to je privatizacijo in prestrukturiranje podjetij, njene slabosti in razloge za počasno makroekonomsko prestrukturiranje Srbije. Osmo poglavje se ukvarja z odnosi med EU in Srbijo, s celotno politiko

EU do Srbije in držav jugovzhodne Evrope nasploh. Knjiga se končuje z analizo vpliva globalne ekonomske in finančne krize na Srbijo, sumarno analizira rezultate srbskega modela tranzicije, ki se je uveljavil po letu 2000, in podaja sugestije za naprej.

Glavno sporočilo knjige je, da so v zadnjih dveh desetletjih srbsko tranzicijo v tržno gospodarstvo in večstrankarsko demokracijo upočasnjevali in ovirali v prvi vrsti dogodki, dejavniki in politike, ki so bili v svojem bistvu neekonomске narave; politični režim Slobodana Miloševića in posledično vojne ter mednarodna izolacija. Najpomembnejši dejavnik, ki je oviral tranzicijo, je bil politični režim Slobodana Miloševića v devetdesetih letih prejšnjega stoletja, ki je bil v svojem bistvu protireformen in nedemokratski in ki je dajal prednost specifičnim političnim pred širšimi ekonomskimi cilji. S srbsko/Miloševićevo politiko izzvana politika mednarodne skupnosti do Srbije, ki je kulminirala v ekonomskih in političnih sankcijah ter na koncu v intervenciji NATA, je zavrla procese tranzicije, saj je državo in njene prebivalce za dolgo razdobje poslala v popolno izolacijo v ekonomskem in političnem smislu. Kljub vsemu je sporočilo knjige pozitivno, saj avtorica verjame, da je tudi Srbija na poti v boljšo prihodnost.

Knjiga vsekakor predstavlja zanimivo in visoko strokovno analizo procesov ekonomske in politične transformacije Srbije v zadnjih dvajsetih letih. Kot taka je knjiga nepogrešljivo branje za vse, ki se ukvarjajo s tranzicijo, še posebej pa za tiste, ki strokovno,

poklicno ali zasebno prihajajo v stik s Srbijo, njenimi podjetji, institucijami in ljudmi. Posebno še v luči kandidate Srbije za članstvo v EU in pomembne vloge v celi regiji nasploh. Dejstvo, da smo Slovenci s Srbi dolgo živeli v skupni državi, da se ekonomski odnosi s to državo krepijo, knjigo dela še dodatno zanimivo.

Andreja VOGRIN

Florian P. Kühn
Sicherheit und Entwicklung in der Weltgesellschaft: Liberales Paradigma und Statebuilding in Afghanistan

VS Verlag für Sozialwissenschaften,
 Wiesbaden 2010,
 str. 385, 39.95 EUR
 (ISBN 978-3-531-17254-5)

Knjiga nemškega politologa, Florian P. Kühna, z naslovom *Sicherheit und Entwicklung in der Weltgesellschaft (Varnost in razvoj v svetovni družbi)* ter podnaslovom Liberalna paradigma in izgradnja države (*statebuilding*) v Afganistanu, ni monografija, ki bi predstavljala vodilo ali ponujala na pladnju prinesene odgovore na vprašanja zahodne intervencije v Afganistanu, temveč je, kot pravi avtor sam, prispevek h kritičnemu znanstvenemu razumevanju problematike.

Strukturni vzroki za pomanjkljivosti politike zahodne intervencije v Afganistanu izvirajo iz protislovne liberalne zahodne politike. Glavna